

Täienduskoolituse õppekava: Koolieelses eas laste seksuaalkasvatus: keha-, tunde- ja turvalisusekasvatus

1. Õppekava nimetus: Koolieelses eas laste seksuaalkasvatus: keha-, tunde- ja turvalisusekasvatus

2. Õppekavarühm: Koolieelikute õpetajate koolitus

3. Eesmärk ja õpiväljundid

3.1 Eesmärk

Koolituse eesmärk on arendada lasteaiatöötajate teadmisi ja oskusi koolieelses eas laste keha-, tunde ja turvalisuseõpetusest ja seeläbi toetada koolieelses eas laste eakohast seksuaalset arengut ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste kujunemist.

3.2 Õpiväljundid

Koolituse lõpuks õppija

- Teadvustab eelkoolieas keha-, tunde ja turvalisusekasvatuse olulisust ja koolieelse lasteasutuse rolli selle läbiviimisel ning suhtub positiivselt eakohaselt edastatud seksuaal- ja tunde kasvatuse läbiviimisse
- Teab laiapõhjalise seksuaalkasvatuse fookusi hariduses (nt eakohasus, positiivne lähenemine, nõusolek, võrdsus, austus)
- Teab lapse seksuaalse arengu etappe ja oskab neid seostada metoodilises materjalis käsitletud teemadega
- Oskab rääkida seksuaalkasvatuse teemadel laste, lapsevanemate ja kolleegidega, luues seksuaalsusega seotud teemade käsitlemisel turvalise ja toetava õhkkonna
- Oskab lipusüsteemi metoodikat kasutades hinnata laste seksuaalkäitumist (loomulik, sobimatu ja lubamatu) ja sellele reageerida

4. Sihtgrupp ja õppe alustamise tingimused

Koolieelsete lasteasutuste õpetajad ja õppe-kasvatustöö eest vastutavad inimesed. Ootame koolitusele osalema lasteaiast 2-3 inimest (sh õppe-kasvatustöö eest vastutav inimene ja rühmaõpetaja(d)).

5. Õppe kogumaht (sealhulgas e-õppe, auditoorse kontaktõppe; praktilise ja iseseisva töö osakaal), selle ülesehitus, õppekeskkond ja õppevahendid

Õppemaht on 20 akadeemilist tundi, sh 12 akadeemilist tundi kontaktõpet ning 8 akadeemilist tundi iseseisvat tööd. Koolitused toimuvad õppetöök sobivate tingimustega koolitusruumides ja/või õppetööd toetavates veebikeskkondades.

Õppevahendid on:

- * juhendmaterjal ["Koolieelses eas laste seksuaalkasvatus: keha, tunded ja turvalisus. Metoodiline materjal lapse seksuaalse arengu toetamiseks"](#)
- * Videomaterjal: [Lapse keha- ja tundeõpetus](#)
- * [Euroopa seksuaalhariduse standardid](#)
- * Sensoa Lipusüsteemi juhendmaterjal. Lisainfot leiad [siit](#).
- * Poster: [Laste ja noorte seksuaalkäitumise hindamine lipusüsteemi meetodil](#)

6. Õppeprotsessi kirjeldus, sh õppe sisu, õppemeetodid ja -materjalid

Õppe sisu	Õppemeetodid ja -materjalid
Sissejuhatus ja tutvustus	iseseisev tutvumine kursuse keskkonnaga
Laste seksuaalkasvatuse või sellega seonduva käitumisega esinenud probleemide kaardistamine	iseseisev töö enne veebiseminari jagamine Foorumis ja arutelu seminaris
Lapseea seksuaalsus ja seksuaalkasvatus	Mentimeetris sõnapilvede koostamine lühivideote vaatamine jagamine Foorumis ja arutelu seminaris
Laste seksuaalne areng ja Maailma Terviseorganisatsiooni Euroopa seksuaalhariduse standardite tutvustus	loeng slaidiesitlusega lugemisülesanded testid Foorum ja arutelu
Juhendi „Koolieelses eas laste seksuaalkasvatus: keha, tunded ja turvalisus. Metoodiline materjal lapse seksuaalse arengu toetamiseks” tutvustus valitud teemade kaupa	seminaris loeng slaidiesitlusega arutelud
Kolleegide ja lastevanemate teavitamine ja kaasamine. Kokkuvõte	loeng slaidiesitlusega tagasisideküsimustik
Juhendi „Koolieelses eas laste seksuaalkasvatus: keha, tunded ja turvalisus. Metoodiline materjal lapse seksuaalse arengu toetamiseks” rakendamise kogemuste jagamine	arutelu seminaris
Lipusüsteemi metoodika tutvustus laste eakohase, sobimatu ja lubamatu seksuaalkäitumise hindamiseks ja reageerimiseks. Kokkuvõte	loeng slaidiesitlusega arutelu seminaris

7. Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused

Koolituse läbimise tingimuseks on vähemalt 85 protsendi ulatuses kontaktõppes osalemine, lisaks iseseisva töö ülesannete sooritamise ning juhendmaterjali rakendamise kahe kontaktõppe vahelisel ajal.

8. Väljastatavad dokumendid (tõend või tunnistus)

Tunnistus

9. Koolitaja(te) kvalifikatsioon (koolituse läbiviimiseks vajaliku kvalifikatsiooni, õpi- või töökogemuse kirjeldus)

Kai Part - MD, PhD, lektor Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini valdkonna naistekliinikus ja seksuaaltervise uuringute keskuses, naistearst-õppejõud Tartu Ülikooli Kliinikumi naistekliinikus. Alates 1990ndatest seisnud selle eest, et Eesti kooli õppekavas oleks inimeseõpetuse aine, kirjutanud koos kolleegidega seksuaalkasvatuse õpetajaraamatu II ja III kooliastmele, koostanud 8. klassi inimeseõpetuse õpiku. Aitas kohandada ja sisuliselt toimetada lasteaia seksuaalkasvatuse juhendmaterjali ja lipusüsteemi metoodikat.

Pilvi Luhaste - koolieelse lasteasutuse õpetaja Tartu La Rukkilill, Tartumaa tervist edendavate lasteaegade koordinaator. Keha-, tunde- ja turvalisusekasvatust on praktiseerinud oma töös lastega vanuses 1,5 - 7a. . Läbinud Sensoa lipusüsteemi koolitaja koolituse. Tegelenud eelkooliealiste laste väärkohtlemise ennetustööga ning osalenud eelkooliealiste laste seksuaalkasvatuse õppematerjali koostamisel pilootprojekti. Projekti osalemine andis suurepärase praktilise kogemuse ning põhjaliku ülevaate metoodilisest õppematerjalist. Kogemuskoollitajana, peab väga oluliseks viia omandatu võimalikult paljudeni, kes töötavad eelkoolieelses eas lastega, et alushariduses luua ühtne ning toimiv keha-, tunde- ja turvalisusekasvatus.

Tiivi Pihla – Elukutselt on ämmaemand. Seksuaalkasvatuse ja -hariduse teema on oluline osa tema elukutsest ja see on saanud väga hingelähedaseks, kuna näeb, et see mõjutab väga mitmetähenduslikult iga inimese tervist ning elukogemust alates sünnist. Seetõttu on suurima heameelega kaasa löönud ka eelkooliealiste laste seksuaalkasvatust puudutava metoodika tutvustamisel. Töölalasel tegutseb ämmaemandana SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Seksuaaltervise keskuses ning õppejõuna Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis, kus käsitleb ka seksuaalkasvatuse teemasid kogu inimese elukaare vältel.

Õnne Liv Valberg - Omab magistrikraad sotsiaaltöö erialal. On töötanud tervisedenduse peaspetsialistina Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametis, juhatajana Saku Päevakeskuses, peaspetsialistina Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonnas ja nõunikuna Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi osakonnas. Lisaks sellele on olnud tegev Eesti Seksuaaltervise Liidu- peamiselt noortenõustajana, kuid on andnud panuse ka internetinõustamise teenuse arendusse ja ühe noortele suunatud õppefilmi valmimisse. Käesoleval ajal on koolitaja ja perenõustaja kahes MTÜ-s: VAITER ja Eesti Unekooli Ühing ning projektijuht Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametis. Juba 8 aastat on nõustanud ja koolitanud peresid ja spetsialiste lapse une teemal, nüüd üha enam ka laste seksuaalkasvatuse ja vägivalla teemadel.